

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова вченої ради

19.06.2023

протокол № 08, п. 8

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ від 19.06.2023 № 82

МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ / INTERNATIONAL TOURISM

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«магістр» /	«master»
Галузь знань	24 «Сфера обслуговування» /	24 «Services»
Спеціальність	242 «Туризм і рекреація» /	242 «Tourism and Recreation»
Освітня програма	Міжнародний туристичний бізнес /	International Tourism Business

Вінниця 2023

Розробник: Кізіон Алла, кандидат географічних наук, доцент.

Гарант освітньої програми «Міжнародний туристичний бізнес» – Чорна Наталія, доктор історичних наук, професор.

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри туризму та готельно-ресторанної справи від 12.06.2023 р., пр. № 15; на засіданні вченої ради факультету торгівлі, маркетингу та сфери обслуговування від 12.06.2023 р., пр. № 06.

Рецензенти: Чорна Наталія, доктор історичних наук, професор.
Колос Ігор, генеральний директор ТОВ «Туристичний оператор «Бомба-тур» (м. Вінниця)

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 04.07.2023 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 2,20.
Обл.-вид. арк. 1,88. Тираж 2. Зам. № 364.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ:

Мета вивчення дисципліни. Метою вивчення дисципліни «Міжнародний туризм» є поглиблення і розширення теоретичних знань, вмінь та практичних навичок здобувачів вищої освіти у питаннях методології здійснення досліджень світових туристичних потоків, тенденцій їх формування та організації інституційного регулювання розвитку міжнародного туризму.

Основними завданнями вивчення дисципліни є освоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь з міжнародного співробітництва в галузі туризму, набуття уяви про ступінь та тенденції розвитку туризму в країнах світу та визначення його місця в світовій економіці, а також сучасні умови функціонування підприємств на ринку міжнародного туризму в Україні.

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі. Опанувавши навчальний курс «Міжнародний туризм», здобувачі будуть знати формування та уніфікацію термінології в сфері міжнародного туризму; особливості державного регулювання міжнародного туризму; досвід зарубіжних країн у побудові організаційних структур управління туристичною сферою; особливості діяльності міжнародних туристичних організацій; підходи до класифікації та сегментування туристичних ринків світу; характеристику туристичного продукту на міжнародному ринку; визначення особливостей формування туристичного попиту та туристичної пропозиції в умовах інтеграційних процесів; аналіз сучасного стану та перспектив розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму; особливості розвитку міжнародного туризму в умовах глобалізації; застосування інформаційних технологій та інновацій при формуванні туристичних послуг світового туризму; особливості аспектів безпеки та якості надання туристичних послуг в міжнародному туризмі; специфічні особливості та умови виходу України на міжнародний ринок туризму.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний туризм» для освітньої програми «Міжнародний туристичний бізнес» є формування комплексу компетентностей:

– **інтегральна компетентність:** здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері туризму і рекреації.

– **загальні компетентності:**

ЗК1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності.

ЗК2. Здатність вести професійну діяльність у міжнародному та вітчизняному середовищі.

ЗК5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

– **спеціальні (фахові, предметні) компетентності:**

СК1. Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації.

СК2. Здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації.

СК3. Здатність до управління туристичним процесом у публічному секторі, в туристичній дестинації, туристичному підприємстві на різних ієрархічних рівнях.

СК4. Здатність організовувати діяльність та співпрацю суб'єктів регіонального, національного та міжнародного туристичних ринків на засадах сталого розвитку з урахуванням світового досвіду.

СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.

СК9. Здатність до підприємницької діяльності на міжнародному туристичному ринку.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Міжнародний туризм»:

ПРН2. Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур у сфері туризму і рекреації.

ПРН3. Застосовувати сучасні цифрові технології, методи та інструменти дослідницької та інноваційної діяльності для розв'язання складних задач у сфері туризму та рекреації.

ПРН4. Проводити аналіз геопросторової організації туристичного процесу, проєктувати його стратегічний розвиток на засадах сталості.

ПРН5. Здійснювати комплексний аналіз і оцінювання функціонування туристичного ринку різних ієрархічних рівнів, прогнозувати тенденції його розвитку.

ПРН7. Організовувати співпрацю зі стейкхолдерами, формувати механізми взаємодії суб'єктів туристичного ринку з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ПРН10. Приймати ефективні рішення у сфері туризму та рекреації щодо розв'язання широкого кола проблем, зокрема безпеки і якості туристичного обслуговування.

ПРН11. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем, презентації результатів досліджень та проєктів у сфері туризму і рекреації.

ПРН12. Аналізувати, формулювати і реалізовувати національну та регіональну туристичну політику, вдосконалювати механізми управління туристичними дестинаціями на національному, регіональному та локальному рівнях.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки магістрів та передбачає наявність базових знань з туристичного країнознавства, організації туризму, менеджменту та маркетингу в туризмі, статистики.

Критерії оцінювання результатів навчання

Перевірка та оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів з дисципліни «Міжнародний туризм» забезпечується здійсненням поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять та передбачає оцінювання рівня теоретичної підготовки здобувачів до заняття, якості виконання відповідних практичних завдань. Здійснення поточного контролю знань здобувачів включає опитування (усне або письмове), перевірку індивідуальних творчих завдань, тестування.

Максимальна сума балів за поточну навчальну роботу в I семестрі складає: 70 балів (14 занять x 5 балів = 70 балів), які здобувач може отримати на аудиторних заняттях, позааудиторна самостійна робота оцінюється максимально у 30 балів.

Оцінювання самостійної роботи включає підготовку наукових публікацій та участь з доповідями у студентських конференціях і семінарах, підготовку реферативних повідомлень, створення і виступи з презентаціями, виконання індивідуальних завдань, робота в системі дистанційної освіти MOODLE.

Максимальна сума балів за поточну навчальну роботу в II семестрі складає 63 бали (9 занять x 7 балів = 63 бали), які здобувач може отримати на аудиторних заняттях, позааудиторна самостійна робота оцінюється максимально у 37 балів.

Підсумковий контроль знань здобувачів передбачає складання письмового екзамену.

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуюваної числової (рейтингової) шкали.

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язуванні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомлювати нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконали програму дисципліни та набрали достатню кількість балів, отримують підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання (згідно з Положенням Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти №12 від 07.02.2022).

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового (семестрового) контролю, має право звернутися із проханням переглянути оцінку, одержану на екзамені (згідно Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів №32 від 07.02.2022).

**Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)
1 семестр**

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин/ кредитів	з них			
		лекції	ПЗ	СРС	
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Міжнародний туризм як феномен сучасного світу	14	2	2	10	УО/ПО, ВПЗ, КТ, Е
Тема 2. Становлення та розвиток міжнародного туризму	14	2	2	10	УО/ПО, ВПЗ, КТ, СВ
Тема 3. Державне регулювання міжнародного туризму	22	4	4	14	УО/ПО, КТ, ВПЗ, СВ
Тема 4. Міжнародні організації у сфері туризму та основні напрями їх діяльності	14	2	2	10	УО/ПО, КТ, ВПЗ, П
Тема 5. Нормативно-правове регулювання міжнародного туризму	14	2	2	10	УО/ПО, КТ, ВПЗ, П
Тема 6. Статистика міжнародного туризму	22	4	4	14	УО/ПО, КТ, ВПЗ, Е/ТЗ
Тема 7. Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку	14	2	2	10	УО/ПО, КТ, ВПЗ, СВ
Тема 8. Туристичний продукт на міжнародному ринку та світові туристично-рекреаційні ресурси	16	2	2	12	УО/ПО, КТ, ВПЗ, ТЗ
Тема 9. Туристичний попит та фактори його формування на міжнародному ринку	14	2	2	10	УО/ПО, ВПЗ, СВ/Е, КТ
Тема 10. Туристична пропозиція та особливості її формування в умовах активізації інтеграційних процесів	14	2	2	10	УО/ПО, КТ, ВПЗ, СВ
Тема 11. Інтеграційна взаємодія секторів міжнародної індустрії туризму	22	4	4	14	УО/ПО, СВ, ВПЗ, КТ
Разом	180/6	28	28	124	
Підсумковий контроль					Екзамен

Умовні позначення форм контролю: УО – усне опитування; ПО – письмове опитування; Е – есе; ВПЗ – виконання практичних завдань; КТ – комп’ютерне тестування; СВ – розв’язування ситуаційних вправ; П – презентація, ТЗ – виконання творчого завдання

2 семестр

Назва теми	Кількість годин			Форми контролю	
	Усього годин/кредитів	лекції	ПЗ		СРС
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Розвиток міжнародного туризму в умовах глобальних викликів	16	4	4	8	УО/ПО, ВПЗ, КТ, СВ/ТЗ
Тема 2. Організаційно-правові форми міжнародного туристичного бізнесу	16	4	4	8	УО/ПО, ВПЗ, КТ, ТЗ
Тема 3. Інформаційні технології та інновації в міжнародному туризмі	16	4	4	8	УО/ПО, ВПЗ, КТ, Е/СВ
Тема 4. Безпека та якість у міжнародному туризмі	16	4	4	8	УО/ПО, ВПЗ, КТ, СВ/Е
Тема 5. Стан та перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні	8	2	2	4	УО/ПО, ВПЗ, КТ, Е
Разом	90/3	18	18	54	
Підсумковий контроль					Екзамен

Умовні позначення форм контролю: УО – усне опитування; ПО – письмове опитування, Е – есе, ВПЗ – виконання практичних завдань; СВ – розв'язування ситуаційних вправ; ТЗ – виконання творчого завдання; КТ – комп'ютерне тестування

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст дисципліни (теми програми)

1 семестр

Тема 1. Міжнародний туризм як феномен сучасного світу

Міжнародний туризм, його сутність та форми. Становлення системи міжнародної туристичної термінології. Перше міжнародне визначення поняття «турист». Теорії міжнародного туризму. Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих.

Показники оцінки прямого та непрямого впливу міжнародного туризму на економіку окремих країн. Функції міжнародного туризму: доходна, зовнішньоекономічна, вирівнююча, створення нових робочих місць. Види туристичного мультиплікатора.

Основні типи соціокультурних контактів іноземних туристів та місцевого населення. Непрямі соціальні ефекти від розвитку міжнародного туризму. Значення міжнародного туризму для збереження історико-культурних пам'яток, місцевих звичаїв і традицій.

Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство: екологічні, соціокультурні, психологічні, економічні. Закордонний досвід регулювання екологічного тиску туризму на навколишнє середовище.

Тема 2. Становлення та розвиток міжнародного туризму

Передісторія туризму. Основні мотиви подорожей у Стародавньому світі та Середньовічній Європі. Елітарний туризм Нового часу. Технологічні та економічні передумови зародження масового туризму. Перші організовані туристичні подорожі. Вплив ідеологічних чинників на розвиток міжнародного туризму у період між двома світовими війнами. Суспільство споживання матеріальних благ: споживання заради споживання. Трансформація масового конвейєрного туризму у масовий диференційований.

Фактори розвитку міжнародного туризму. Світовий туризм феномен ХХ століття. Розвиток світового туризму під впливом факторів: політика і право; безпека подорожей; економіка та фінанси; культура; соціодемографічні зміни; стан транспорту та інфраструктура; розвиток торгівлі; новітні технології.

Тенденції розвитку міжнародного туризму у світовому господарстві та економіці окремих країн.

Застосування теорій абсолютної та відносної переваг для обґрунтування домінуючих напрямів світових туристичних потоків. Діалектичний взаємозв'язок статичних і динамічних факторів розвитку міжнародного туризму.

Тема 3. Державне регулювання міжнародного туризму

Національна специфіка організації та регулювання міжнародного туризму. Функції державного регулювання розвитку індустрії міжнародного туризму. Моделі державного регулювання сфери туризму. Методи та механізми державного регулювання міжнародного туризму.

Механізми державного регулювання туризму в країнах ЄС.

Форми організації державного регулювання туристичної сфери в країнах світу. Переваги і недоліки їх використання за різних суспільно-політичних та економічних умов.

Правове регулювання розвитку туризму. Сертифікація і стандартизація. Податкове регулювання міжнародної туристичної діяльності. Функціональне забезпечення державного регулювання туристичної галузі.

Теоретичні основи формування та реалізації туристичної політики держави. Специфіка організації зарубіжних систем управління сферою туризму. Стратегії та програми розвитку провідних туристичних країн світу.

Принципи і цілі державного регулювання туристичної діяльності в Україні. Державні органи регулювання туризму в Україні.

Тема 4. Міжнародні організації у сфері туризму та основні напрями їх діяльності

Найважливіші віхи діяльності ООН в організації системи міжнародного туристичного співробітництва. Спеціалізовані установи ООН, що займаються питаннями розвитку міжнародного туризму.

Історія створення Всесвітньої туристичної організації (UNWTO). Структура управління UNWTO: генеральна асамблея, виконавча рада, секретаріат. Функції регіональних комісій UNWTO. Основні напрями діяльності UNWTO та механізм забезпечення фінансування її бюджетних витрат.

Міжнародна діяльність та співпраця у сфері туризму. Класифікація міжнародних туристичних організацій. Їх типи і види: урядові та неурядові, глобальні і регіональні, універсальні та спеціалізовані. Характеристика діяльності найбільших всесвітніх та європейських туристичних організацій.

Тема 5. Нормативно-правове регулювання міжнародного туризму

Поняття та ознаки міжнародно-правових актів. Види міжнародно-правових актів. Основні міжнародно-правові джерела правового регулювання туристичної діяльності.

Норми міжнародного туристичного права. Гельсінські угоди. Манільська декларація з світового туризму 1980 року. Документ Акапулько Всесвітньої наради з туризму 1982 року. Гаазька декларація з туризму 1989 року. Монреальська декларація. Балтійська декларація. Декларація світового туристичного форуму Всесвітньої конференції міністрів з туризму 1994 року. Декларація тисячоліття ООН 2000 року. Сеульська декларація 2001 року.

Міжнародно-правові стандарти здійснення туристичної діяльності. Хартія туризму. Кодекс туриста. Загальна резолюція римської конференції ООН з міжнародного туризму та подорожей 1963 року. Глобальний етичний кодекс туризму 1999 року.

Шенгенські угоди.

Тема 6. Статистика міжнародного туризму

Історія появи та розвитку статистичного обліку у міжнародному туризмі. Цілі і завдання туристичної статистики. Міжнародні симпозиуми зі статистики туризму.

Концепція статистики міжнародного туризму. Основні розділи статистики міжнародного туризму. Показники, що характеризують туристичні потоки. Шкала тривалості перебування туристів. Методичні підходи до впорядкування складу туристичних витрат. Фактори впливу на величину і структуру витрат туристів під час подорожі.

Країни активного та пасивного туризму. Поняття туристичного балансу. Соціально-економічні передумови формування позитивного туристичного балансу країни. Загальна характеристика країн з негативним туристичним балансом. Рекомендації Міжнародного валютного фонду щодо структури активу та пасиву платіжного балансу країни за розділом «Туризм».

Методи статистичних спостережень через звітність: облік на кордоні та реєстрація прибуттів в засобах розміщення. Транспортна статистика. Банківський метод розрахунку вартісних показників розвитку міжнародного туризму.

Організація спеціальних статистичних спостережень в туризмі. Визначення мети, об'єкта, одиниці, програми, методу, суб'єктів, строків та місця проведення спеціального статистичного спостереження.

Показники динаміки кількості туристичних прибуттів та доходів від міжнародного туризму. Середньорічні темпи зростання світових туристичних потоків. Країни-лідери за відвідуваністю, надходженнями від туризму і витратами на туризм у світі та Європі. Кількісні оцінки перспектив розвитку міжнародного туризму.

Тема 7. Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку

Економічне та географічне визначення поняття міжнародного туристичного ринку. Глобальний, регіональний та локальний рівні формування міжнародного ринку туристичних послуг.

Класифікація міжнародних туристичних ринків за цілями подорожей. Туризм з метою відпочинку і розваг. Структура міжнародного ринку ділового туризму: бізнес-туризм, конгресно-виставковий туризм, інсентив-туризм. Характеристика релігійного туризму: паломництво, екскурсійний туризм релігійної тематики, науковий туризм з релігіознавчими цілями. Лікувально-оздоровчий туризм. Типи курортів.

Туристичне районування світу. Склад країн Європейського, Американського, Азіатсько-Тихоокеанського, Африканського, Близькосхідного та Південноазіатського туристичних регіонів. Аналіз динаміки міжрегіональних туристичних потоків. Основні рецептивні та генеруючі країни для туристичних макрорегіонів.

Суб'єкти міжнародного туристичного ринку: виконавці туристичних послуг (готелі, ресторани, транспортні компанії, екскурсійні бюро) - посередники (туроператори, турагенти) - споживачі (туристи).

Проблеми сегментування міжнародного ринку туристичних послуг. Критерії виділення ринкового сегменту: міжгрупова гетерогенність, гомогенність, вимірність, ємність, доступність для фірми. Здійснення сегментування міжнародного туристичного ринку за географічними, демографічними та соціально-економічними ознаками. Вікові групи подорожуючих (класифікація UNWTO). Психологічне сегментування. Загальні та специфічні мотиви туристичних поїздок.

Тема 8. Туристичний продукт на міжнародному ринку та світові туристично-рекреаційні ресурси

Сутність, структура та особливості туристичного продукту. Концепція життєвого циклу. Фактори виробництва міжнародного туристичного продукту.

Світові туристично-рекреаційні ресурси. Природні туристичні ресурси. Людські ресурси як фактор виробництва туристичного продукту. Капітальні ресурси. Інвестиційні ресурси. Значення туристично-рекреаційного потенціалу дестинації для створення туристичного продукту. Туристично-рекреаційний імідж території.

Міжнародні стандарти туристично-екскурсійних послуг та обслуговування. Стандартизація в сфері туризму. Національні стандарти (ДСТУ) та міждержавні стандарти у сфері туризму. Стандарт туристичного підприємства (СТП). Світова практика стандартизації.

Міжнародне співробітництво у галузі туризму. Форми міжнародної співпраці в галузі туризму.

Тема 9. Туристичний попит та фактори його формування на міжнародному ринку

Фактори формування туристичного попиту у відправляючій та приймаючій країнах. Кількісні та вартісні показники вимірювання обсягів туристичного попиту. Інтенсивність та частотність туризму. Властивості туристичного попиту: динамізм, комплексність, еластичність, сезонність.

Сучасні тенденції у туристичному попиті, та його соціально-економічні модифікації. Політичні, економічні, демографічні, соціокультурні та науково-технічні фактори формування попиту на міжнародному ринку туристичних послуг.

Психологічні особливості нового типу масового споживача туристичних послуг.

Тема 10. Туристична пропозиція та особливості її формування в умовах активізації інтеграційних процесів

Основні риси туристичної пропозиції. Туристична пропозиція на ринку туристичних послуг. Зміст і сутність туристичної пропозиції. Сегментні особливості пропозицій міжнародного туристичного ринку. Особливості туристичної пропозиції за секторами туристичної індустрії. Рівновага на міжнародному туристичному ринку.

Політичні, економічні, демографічні, соціокультурні та науково-технічні фактори формування пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг.

Вплив фактору сезонності на пропозицію у міжнародному туризмі. Піки та спади міжнародного туризму.

Тема 11. Інтеграційна взаємодія секторів міжнародної індустрії туризму

Особливості та структура індустрії міжнародного туризму. Координація діяльності компонентів індустрії туризму. Роль посередників у світовому туристичному бізнесі. Специфіка турагентської та туроператорської діяльності на міжнародному ринку туристичних послуг. Основні напрями діяльності туристичних операторів. Типи договорів між туроператорами та готельними підприємствами. Джерела формування доходів туристичних агентств. Географія турагентської мережі світу. Форми співробітництва туроператорів і турагентів.

Вертикальна та горизонтальна інтеграція. Диверсифікація туристичної діяльності. Проникнення банківських структур до сфери міжнародного туризму. Конгломерація.

Класифікація засобів розміщення у міжнародному туризмі. Готелі та підприємства готельного типу. Національні системи класифікації засобів розміщення. Сучасний стан готельної бази світу.

Підприємства харчування. Інформаційно-екскурсійне обслуговування. Анімаційні послуги.

Види транспортних перевезень у міжнародному туризмі. Авіаційні, залізничні, автобусні, морські та річкові міжнародні туристичні маршрути. Розвиток круїзного туризму. Навколосвітні подорожі.

Конвергенція суб'єктів господарювання на основі кластеризації.

Управління інтеграційними процесами в туризмі. Концепція інтеграційного розвитку туристичних підприємств. Стратегічні напрями реалізації програм інтеграційного розвитку суб'єктів туристичної діяльності.

2 семестр

Тема 1. Розвиток міжнародного туризму в умовах глобальних викликів

Загальні тенденції розвитку міжнародного туризму. Туристична послуга в контексті міжнародного туризму. Світовий ринок та міжнародна торгівля. Зміст глобалізації та регіоналізації міжнародного туризму. Фактори глобалізаційного процесу. Глобалізація і регіоналізація. Прояв глобалізаційних процесів в туризмі.

Розподіл туристичного потоку за субрегіонами. Країни-лідери виїзного та в'їзного туризму. Структура індексу конкурентоспроможності країн за рівнем розвитку туризму. Основні економічні показники розвитку міжнародного туризму.

Інтеграційні процеси в туризмі. Глобалізаційні тенденції розвитку міжнародного туризму. Вплив глобалізації економіки на розвиток туризму і гостинності. Функції міжнародного туризму в сучасних умовах глобалізації.

Теорії міжнародного туристичного бізнесу. Зарубіжні концепції та стратегії розвитку світового туризму.

Тема 2. Організаційно-правові форми міжнародного туристичного бізнесу

Глобальні об'єднання в міжнародному туристичному бізнесі. Глобальний ринок. Глобальні туристичні організації. Механізм утворення транснаціональних корпорацій в туристичній індустрії. Причини транснаціоналізації в туризмі. Форми зовнішньої експансії ТНК. Територіальне розташування ТНК в сфері туризму. Напрями впливу туристичних ТНК на економіку приймаючих країн.

Транснаціональні корпорації у готельному бізнесі. Способи приєднання готелів до інтегрованого ланцюга. Добровільні готельні мережі – консорціуми та умови їх діяльності. Найвідоміші готельні мережі світу.

Стратегічні альянси в міжнародному туристичному бізнесі. Франчайзинг як різновид стратегічного альянсу. Класифікація франчайзингових мереж. Договір франчайзингу (комерційної концесії). Види франчайзингових систем та особливості їх організації. Франчайзингові ланцюги.

Модель формування франчайзингової системи. Економічне обґрунтування проекту франчайзингової системи. Послідовність оцінювання пріоритетності франшиз. Особливості організації готельно-ресторанного та туристичного бізнесу на засадах франчайзингу.

Тенденції для процесу становлення нових організаційних форм міжнародного туристичного бізнесу.

Міжкультурна взаємодія в міжнародному туристичному бізнесі. Критерії поділу культур. Групи культур: моноактивні, поліактивні, реактивні. Подолання міжкультурних бар'єрів.

Брендінг у міжнародному туристичному бізнесі. Особливості поняття «бренд» (за Ф. Котлером). Стратегії вибору бренду. Процес управління брендами в туристичних компаніях.

Тема 3. Інформаційні технології та інновації в міжнародному туризмі

Інноваційні процеси в туризмі. Загальна характеристика та структура інноваційного процесу. Інноваційні процеси в просуванні і комерціалізації туристичного продукту. Інновації в управлінні підприємствами туризму.

Інституціональне регулювання інноваційної діяльності. Вплив політичної, економічної і соціальної сфер на інноваційні процеси в туризмі. Роль туристичної організації (UNWTO) в стимулюванні і розповсюдженні інновацій. Застосування положень Генеральної угоди з торгівлі послугами (ГУТС) – інновація для українського туристичного бізнесу. Регулювання інноваційної діяльності в технологічно-розвинених країнах світу.

Інформаційні інноваційні технології в процесах туристського обслуговування. Інформаційні ресурси Інтернет в туристичній діяльності.

Використання інформаційних мереж в міжнародному туристичному обслуговуванні. Глобальні комп'ютерні мережі. Туристична статистика Internet. Автоматизовані системи бронювання готельних і туристичних послуг.

Прогнозування перспектив розвитку світового туризму експертами Всесвітньої туристичної організації.

Тема 4. Безпека та якість у міжнародному туризмі.

Система безпеки туризму як одна із основних умов підвищення конкурентоспроможності туристичної галузі. Класифікація безпеки туризму. Заходи безпеки в туризмі.

Поняття ризику в туризмі. Види ризиків у міжнародному туристичному бізнесі. Світові методи аналізу ризиків. Етапи виявлення ризиків в туристичній діяльності. Система управління ризиками в туризмі. Тероризм як загроза міжнародній туристичній індустрії. Безпека туристичної подорожі. Критерії вибору страхової компанії. Страхування у сфері міжнародного туризму. Види страхування. Страхові ризики. Особливості перебування туристів за кордоном.

Основні принципи системи управління підприємствами з надання послуг міжнародного туризму. Функції системи управління якістю послуг у галузі туризму. Поняття «забезпечення якості», «управління якістю», «поліпшення якості». Розробка системи управління якістю обслуговування на туристичному підприємстві. Умови якісного сервісу в міжнародному туризмі. Інструменти підвищення якості туристичних послуг.

Тема 5. Стан та перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні

Геостратегічна специфіка національної участі в міжнародному туристичному бізнесі. Сучасний стан туристичного ринку України. Стримуючі фактори розвитку іноземного туризму в Україні. Рекламування національного туристичного продукту на зарубіжних ринках. Статистичні показники розвитку ринку міжнародного туризму в Україні.

Характеристика та аналіз структури вітчизняної матеріально-технічної бази іноземного туризму. Вихід на міжнародний туристичний ринок приватних підприємств і організацій сфери туризму України.

Співробітництво України з іноземними країнами в галузі міжнародного туризму. Система міждержавних угод і домовленостей. Вступ України до Всесвітньої туристичної організації. Вплив глобалізації та євроінтеграції на туристичну галузь в Україні.

Пріоритетні заходи державної політики щодо стимулювання іноземного туристичного потоку в Україну. Напрями подальшого розвитку вітчизняного ринку міжнародного туризму. Проблеми та тенденції розвитку готельного бізнесу в Україні в умовах глобалізації. Формування туристичного бренду України в міжнародному туризмі. Перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні.

Структура навчальної дисципліни 1 семестр

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
<p>Знати: термінологічний апарат дисципліни; соціокультурну та економічну сутність міжнародного туризму; види туристичного мультиплікатора.</p> <p>Вміти: аналізувати функції міжнародного туризму; визначати прямий і непрямий вплив міжнародного туризму на національні економіки</p>	<p>Тема 1. Міжнародний туризм як феномен сучасного світу Лекція № 1 План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> Міжнародний туризм, його сутність та форми. Система міжнародної туристичної термінології. Функції міжнародного туризму. Види туристичного мультиплікатора. Негативні аспекти впливу міжнародного туризму на суспільство. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-3, 5, 9, 10. Додаткові: 21, 22, 27, 30, 37. Інтернет-ресурси: 50, 52, 56.</p> <p>Самостійна робота студентів. Самостійна робота передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми лекції. На основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань та інформації у середовищі Internet створити власний міні-словник міжнародної туристичної термінології. Окремі завдання виконуються індивідуально. <i>Підготовка до практичного заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Опрацювати категорійно-понятійний апарат з теми (<i>міжнародний туризм; національний туризм; в'їзний туризм; виїзний туризм; внутрішній туризм; міжнародні подорожуючі; міжнародні відвідувачі; міжнародні туристи; міжнародні екскурсанти; функції міжнародного туризму; прихований експорт; мультиплікатор туризму; соціокультурний вплив міжнародного туризму</i>). Категорії міжнародних відвідувачів. Негативні аспекти впливу міжнародного туризму на суспільство. <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Скласти дайджест основних джерел інформації з теми. Скласти глосарій основних термінів і понять з теми. Користуючись статистичними матеріалами, накреслити схему: «Місце міжнародного туризму у світовому господарстві та економіці окремих країн». Підготувати есе «Наслідки негативного впливу міжнародного туризму на економіку, культуру та екологію держав і територій. Шляхи їх усунення». 	<p>2</p> <p>10</p>

	<p>Практичне заняття № 1 Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародні форуми з питань термінології міжнародного туризму. 2. Роль міжнародного туризму у формуванні економіки країн світу. 3. Типи соціокультурних контактів у міжнародному туризмі. 4. Прямий та непрямий вплив міжнародного туризму на економіку окремих країн. 5. Світовий досвід подолання наслідків негативного впливу міжнародного туризму. 	2
<p>Знати: історичні етапи становлення міжнародного туризму.</p> <p>Вміти: узагальнювати, систематизувати та аналізувати фактори, що визначають особливості сучасного розвитку міжнародного туризму; аналізувати сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму та визначати прямий і непрямий вплив міжнародного туризму на національні економіки</p>	<p>Тема 2. Становлення та розвиток міжнародного туризму Лекція № 2 План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Періодизація розвитку міжнародного туризму. 2. Умови і фактори розвитку міжнародного туризму на сучасному етапі. 3. Тенденції розвитку міжнародного туризму у світовому господарстві та економіці окремих країн. 4. Домінуючі напрями світових туристичних потоків. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 2, 3, 5, 9, 10. Додаткові: 15, 17, 22, 27, 29, 30, 32. Інтернет-ресурси: 50, 52, 56.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Самостійна робота передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми лекції на основі опрацювання спеціалізованої літератури та пошуку інформації у середовищі Internet. Окремі завдання виконуються індивідуально. <i>Підготовка до практичного заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати понятійно-термінологічний апарат до теми (<i>етапи розвитку міжнародного туризму; передісторія туризму; гранд-тур; елітарний туризм; соціальний туризм; ідеологічний туризм; масовий туризм; конвеєрний туризм; диференційований туризм; статичні та динамічні фактори розвитку туризму</i>) та скласти глосарій з теми. 2. Ознаки поділу факторів міжнародного туризму на статичні і динамічні. <p><i>Завдання:</i> Скласти таблицю «Періодизація розвитку міжнародного туризму».</p>	10
	<p>Практичне заняття № 2 Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості розвитку міжнародного туризму у різні історичні періоди. 2. Конвеєрний та диференційований туризм. 3. Світовий туризм – феномен ХХ століття. 4. Вплив міжнародного туризму на економіку окремих країн. 	2

<p>Знати: державне регулювання туристичної сфери в країнах світу; теоретичні основи формування та реалізації туристичної політики держави.</p> <p>Вміти: визначати особливості туристичної політики держав; аналізувати сучасну туристичну політику різних країн світу та України</p>	<p>Тема 3. Державне регулювання міжнародного туризму Лекція № 3 План лекції: 5. Функції державного регулювання розвитку індустрії міжнародного туризму. 6. Моделі державного регулювання сфери туризму. 7. Методи та механізми державного регулювання міжнародного туризму. 8. Механізми державного регулювання туризму в країнах ЄС. Рекомендовані джерела: Основні: 1-5, 9. Додаткові: 14, 21, 27, 30, 34, 38. Інтернет-ресурси: 50-52, 55.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Самостійна робота передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми лекції на основі опрацювання спеціалізованої літератури, картографічних матеріалів, фахових періодичних видань та інтернет-джерел. Підготувати аналітичний огляд. Окремі завдання виконуються індивідуально. <i>Підготовка до практичного заняття:</i> 1. Опрацювати поняття та терміни до теми (<i>державне регулювання; моделі управління; туристична сфера; ключові урядові функції в туризмі; туристична організація; туристичне бюро; корпорації з туризму; правове регулювання; податкове регулювання; стандартизація; сертифікація; туристична політика, інвестиції в туризмі</i>). <i>Завдання:</i> 1. Скласти глосарій основних термінів і понять з теми. 2. Підготувати аналітичний огляд стану розвитку та системи державного регулювання міжнародного туризму в одній з країн світу (за вибором). 3. Підготувати презентацію на тему: «Туристична політика» (країна обирається студентом).</p>	14
	<p>Практичне заняття № 3 Питання до заняття: 1. Поняття та сутність державного регулювання міжнародного туризму. 2. Кейнсіанська модель державного регулювання розвитку туризму. 3. Партнерська («європейська») модель державного регулювання розвитку туризму. 4. Автономна модель державного регулювання розвитку туризму.</p>	2

	<p>Лекція № 4 План лекції: 1. Правове регулювання розвитку туризму. Сертифікація. Стандартизація. 2. Податкове регулювання міжнародної туристичної діяльності. 3. Специфіка організації зарубіжних систем управління сферою туризму. 4. Державне регулювання туристичної діяльності в Україні. Рекомендовані джерела: Основні: 1-5, 9. Додаткові: 14, 21, 27, 30, 34, 38. Інтернет-ресурси: 50-52, 55.</p>	2
	<p>Практичне заняття № 4 Питання до заняття: 1. Правове регулювання розвитку міжнародної туристичної діяльності в різних країнах. 2. Залучення інвестицій в туристичний сектор. 3. Структура організації управління туристичною сферою в країнах світу. 4. Стратегії та програми розвитку провідних туристичних країн світу. 5. Туристична політика України на сучасному етапі</p>	2
<p>Знати: організацію діяльності міжнародних установ в галузі туризму; особливості міжнародної діяльності та співпраці у сфері туризму.</p>	<p>Тема 4. Міжнародні організації у сфері туризму та основні напрями їх діяльності Лекція № 5 План лекції: 1. ООН в системі міжнародного туристичного співробітництва. 2. Всесвітня туристична організація (UNWTO). 3. Міжнародні туристичні організації. Рекомендовані джерела: Основні: 2-5, 8-10. Додаткові: 13, 30, 37. Інтернет-ресурси: 50, 56.</p>	2
<p>Вміти: визначати форми міжнародної співпраці</p>	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. На основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань та інтернет-джерел підготувати дайджест публікацій про діяльність однієї з міжнародних туристичних організацій (за вибором) <i>Підготовка до практичного заняття:</i> 1. Опрацювати поняття та терміни до теми. 2. Окреслити напрями діяльності UNWTO. 3. Функції уряду в галузі туризму UNWTO. 4. Критерії класифікації міжнародних туристичних організацій. <i>Завдання:</i> Скласти схему організаційної структури управління UNWTO.</p>	10

	<p>Практичне заняття № 5 Питання до заняття: 1. Спеціалізовані установи ООН, що займаються питаннями розвитку міжнародного туризму. 2. Організаційна структура та напрями діяльності UNWTO. 3. Міжнародна діяльність та співпраця у сфері туризму. 4. Характеристика діяльності найбільших всесвітніх та європейських туристичних організацій. 5.</p>	2
<p>Знати: норми міжнародного туристичного права; види міжнародно-правових документів.</p> <p>Вміти: класифікувати міжнародні документи в галузі туризму.</p>	<p>Тема 5. Нормативно-правове регулювання міжнародного туризму</p> <p>Лекція № 6 План лекції: 1. Норми міжнародного туристичного права. 2. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва в Європі 1975 року (<i>Гельсінські угоди</i>). 3. Основні міжнародно-правові джерела правового регулювання туристичної діяльності (<i>Манільська декларація з світового туризму 1980 р.; Документ Акапулько Всесвітньої наради з туризму 1982 р.; Гаазька декларація з туризму 1989р; Монреальська декларація; Балтійська декларація; Декларація тисячоліття ООН 2000 р.; Сеульська декларація 2001 р.</i>) 4. Міжнародно-правові стандарти здійснення туристичної діяльності (<i>Хартія туризму. Кодекс туриста; Загальна резолюція римської конференції ООН з міжнародного туризму та подорожей 1963 р.; Глобальний етичний кодекс туризму 1999 р.</i>) 5. Шенгенські угоди.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 2, 3, 4, 9. Додаткові: 12, 14, 21, 27, 47. Інтернет-ресурси: 50, 52, 53.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. <i>Підготовка до практичного заняття:</i> 1. Опрацювати понятійно-термінологічний апарат до теми (<i>міжнародне туристичне право; міжнародний договір; імплементація; ратифікація; Манільська декларація; туристичне право; Кодекс туриста та Хартія туриста; Гаазька декларація з туризму</i>). 2. Аналіз системи міжнародного права. <i>Завдання:</i> 1. Скласти глосарій основних термінів і понять з теми. 2. Накреслити таблицю «Міжнародні документи в галузі туризму» за зразком:</p>	10

	<p>Практичне заняття № 6 Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, ознаки та види міжнародно-правових актів. 2. Джерела інституту міжнародного туристичного права. 3. Міжнародно-правові стандарти здійснення туристичної діяльності 4. Значення Манільської декларації зі світового туризму та Хартії туризму. 5. Особливості та значення Шенгенських угод. 	2
<p>Знати: концептуальні основи статистики міжнародного туризму, основні статистичні одиниці туризму.</p> <p>Вміти: організувати збір та систематизацію статистичних даних; володіти методами статистичного обліку.</p>	<p>Тема 6. Статистика міжнародного туризму Лекція № 7 План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія розвитку статистики міжнародного туризму. 2. Концепція статистики міжнародного туризму. 3. Основні статистичні показники міжнародного туризму. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 2, 3, 6, 8. Додаткові: 27, 28, 30, 34, 37. Інтернет-ресурси: 50, 51, 52.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. <i>Підготовка до практичного заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати понятійно-термінологічний апарат до теми (<i>туристична статистика; туристичні потоки; туристичні витрати; доходи від міжнародного туризму; туристичні прибуття (відбуття); тривалість перебування; активний та пасивний туризм; туристичний баланс; реєстрація прибуття; банківський метод; транспортна статистика</i>). 2. Фактори обсягу та структури туристичних витрат. 3. Країни активного та пасивного туризму. 4. Чинники формування туристичного балансу. 5. Методи статистичних спостережень. <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти глосарій основних термінів і понять з теми. 2. Користуючись статистичними довідниками скласти таблицю: «Країни-лідери за кількістю туристичних прибуттів». 3. Користуючись статистичними довідниками скласти таблицю: «Країни-лідери за обсягом доходів від міжнародного туризму». 4. Користуючись статистичними довідниками скласти таблицю «Країни-лідери за обсягом витрат на міжнародний туризм». 5. На контурній карті світу позначити країни із завд. 2-4. 	14
	<p>Практичне заняття № 7 Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Показники статистики туристичних потоків. 2. Фактори впливу на величину і структуру витрат туристів під час подорожі. 3. Туристичні доходи та витрати. 4. Чинники формування позитивного туристичного балансу країни. 	2

	<p>Лекція № 8 План лекції: 1. Статистика туристських потоків. 2. Статистика туристських доходів і витрат 3. Організація і методи статистичного обліку Рекомендовані джерела: Основні: 2, 3, 6, 8. Додаткові: 27, 28, 30, 37. Інтернет-ресурси: 50, 51, 52.</p>	2
	<p>Практичне заняття № 8 Питання до заняття: 1. Банківський метод визначення вартісних показників розвитку міжнародного туризму. 2. Країни-лідери за відвідуваністю, надходженнями від туризму і витратами на туризм у світі та Європі. 3. Проблеми статистики міжнародного туризму.</p>	2
<p>Знати: особливості ринку міжнародного туризму; види мотивації туристичних подорожей.</p> <p>Вміти: сегментувати світовий туристичний ринок</p>	<p>Тема 7. Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку</p> <p>Лекція № 9 План лекції: 1. Територіальна та видова класифікація ринків міжнародного туризму. 2. Регіональна структура міжнародного ринку туризму. 3. Туристичне районування світу. 4. Суб'єкти міжнародного туристичного ринку. 5. Сегментування міжнародного ринку туристичних послуг. Рекомендовані джерела: Основна: 2-6, 9. Додаткова: 18, 21, 27, 32, 39, 44. Інтернет-ресурси: 50, 51, 52.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. На основі опрацювання спеціалізованої літератури, картографічних матеріалів, фахових періодичних видань та інтернет-джерел розробити прогноз розвитку міжнародного туризму в одному з туристичних макрорегіонів світу. Результати оформити у вигляді презентації. <i>Підготовка до практичного заняття:</i> 1. Опрацювати понятійно-термінологічний апарат до теми (<i>міжнародний туристичний ринок; глобальний, регіональний та локальний туристичні ринки; туристичне районування; туристичні макрорегіони світу; міжнародні ринки туризму з метою відпочинку та розваг, ділового, релігійного, лікувально-оздоровчого туризму; суб'єкти міжнародного туристичного ринку, сегментування міжнародного ринку туристичних послуг; мотиви туристичних поїздок</i>). 2. Ієрархія рівнів формування міжнародного ринку туристичних послуг.</p>	10

	<p>3. Туристичні макрорегіони світу за поділом UNWTO.</p> <p>4. Основні рецептивні та генеруючі країни для туристичних макрорегіонів.</p> <p><i>Завдання:</i> Скласти глосарій основних термінів і понять з теми.</p>	
	<p>Практичне заняття № 9 Питання до заняття: 1. Класифікація міжнародних туристичних ринків за цілями подорожей. 2. Макроекономічне районування світового туристичного ринку. 3. Проблеми сегментування міжнародного ринку. 4. Мотивація туристичних поїздок.</p> <p><i>Завдання:</i> 1. На контурній карті світу позначити туристичні макрорайони. 2. На контурній карті світу позначити рецептивні та генеруючі країни для туристичних макрорегіонів та проаналізувати</p>	2
<p>Знати: особливості міжнародного туристичного продукту; фактори виробництва міжнародного турпродукту; світову практику стандартизації.</p> <p>Вміти: аналізувати концепцію життєвого циклу туристичного продукту; формувати стратегію просування туристичних продуктів на міжнародні ринки.</p>	<p>Тема 8. Туристичний продукт на міжнародному ринку та світові туристично-рекреаційні ресурси Лекція № 10 План лекції: 1. Сутність та особливості туристичного продукту. Концепція життєвого циклу. 2. Фактори виробництва міжнародного туристичного продукту. 3. Міжнародні стандарти туристично-екскурсійних послуг та обслуговування. 4. Міжнародне співробітництво у галузі туризму</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 2, 3, 7, 9. Додаткові: 27, 29, 31, 34. Інтернет-ресурси: 50, 51, 52.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, опрацювання основної та додаткової літератури, підготовка до практичного заняття. <i>Підготовка до практичного заняття:</i> 1. Опрацювати понятійно-термінологічний апарат до теми. 2. Туристично-рекреаційний імідж території.</p> <p><i>Завдання</i> 1. Скласти глосарій основних термінів і понять з теми. 2. Розробити туристичний продукт зі всією супроводжуючою документацією в (країна обирається студентом). 3. На контурну карту світу нанести країни з високим туристично-рекреаційним потенціалом.</p>	12
	<p>Практичне заняття № 10 Питання до заняття: 1. Природні туристичні ресурси. 2. Людські ресурси як фактор виробництва туристичного продукту. Капітальні ресурси. Інвестиційні ресурси.</p>	2

	<p>3. Значення туристично-рекреаційного потенціалу дестинації для створення туристичного продукту.</p> <p>4. Стандартизація в сфері туризму.</p> <p>5. Стандарт туристичного підприємства (СТП). Світова практика стандартизації.</p> <p>6. Формування стратегії просування туристичних продуктів на міжнародні ринки.</p> <p>7. Форми міжнародної співпраці в галузі туризму.</p>	
<p>Знати: фактори формування туристичного попиту та прогнозування динамічного попиту на туристичні послуги.</p> <p>Вміти: аналізувати сучасні тенденції у формуванні туристичного попиту на міжнародному ринку.</p>	<p>Тема 9. Туристичний попит та фактори його формування на міжнародному ринку</p> <p>Лекція № 11 План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Туристичний попит, його властивості. 2. Сучасні тенденції у туристичному попиті, та його соціально-економічні модифікації. 3. Інтенсивність та частотність туризму. 4. Психологічні особливості масового споживача туристичних послуг. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 2, 3, 7, 9. Додаткові: 18, 27, 29-31, 39. Інтернет-ресурси: 50, 51, 52.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів Самостійна робота передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми лекції на основі опрацювання спеціалізованої літератури, картографічних матеріалів та пошуку інформації у середовищі Internet, підготовку до практичного заняття.</p> <p><i>Підготовка до практичного заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати понятійно-термінологічний апарат до теми (<i>потреби; туристичний попит; обсяг туристичного попиту; інтенсивність та частотність туризму; властивості туристичного попиту: динамізм, комплексність, еластичність, сезонність; психологічні особливості споживача туристичних послуг</i>) 2. Кількісні та якісні показники туристичного попиту. 3. Фактори, що зумовлюють динамізм, комплексність, еластичність та сезонність туристичного попиту. <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти глосарій основних термінів і понять з теми. 2. Скласти таблицю «Сучасні тенденції у формуванні туристичного попиту на міжнародному ринку». 3. Підготувати есе на тему: «Екологізація світогляду». 	10
	<p>Практичне заняття № 11 Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фактори формування туристичного попиту у відправляючих та приймаючих країнах. 2. Тенденції формування туристичного попиту на міжнародному ринку. 3. Сучасні модифікації попиту на туристичні послуги та зміни у стереотипах поведінки туристів. 	2

<p>Знати: сутність та основні риси туристичної пропозиції; сегментні особливості пропозицій міжнародного туристичного ринку.</p> <p>Вміти: характеризувати фактори формування пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг; аналізувати вплив фактору сезонності на пропозицію у міжнародному туризмі</p>	<p align="center">Тема 10. Туристична пропозиція та особливості її формування в умовах активізації інтеграційних процесів</p> <p align="center">Лекція 12</p> <p>План лекції: 1. Туристична пропозиція на ринку туристичних послуг. 2. Сегментні особливості пропозицій міжнародного туристичного ринку. 3. Фактори формування пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 2, 3, 7, 9. Додаткові: 18, 27, 29-31, 39. Інтернет-ресурси: 50, 51, 52.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Самостійна робота передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми лекції на основі опрацювання спеціалізованої літератури, картографічних матеріалів та пошуку інформації у середовищі Internet.</p> <p><i>Підготовка до практичного заняття:</i> Опрацювати понятійно-термінологічний апарат до теми.</p> <p><i>Завдання:</i> 1. Скласти глосарій основних термінів і понять з теми. 2. Скласти таблицю «Характеристика факторів формування пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг».</p>	10
<p>Знати: специфіку турагентської та туроператорської діяльності на міжнародному ринку туристичних послуг; національні системи класифікації засобів розміщення.</p> <p>Вміти: володіти засобами</p>	<p align="center">Тема 11. Інтеграційна взаємодія секторів міжнародної індустрії туризму</p> <p align="center">Лекція № 13</p> <p>План лекції: 1. Характеристика турагентської та туроператорської діяльності на міжнародному ринку туристичних послуг. 2. Класифікація засобів розміщення у міжнародному туризмі. 3. Вертикальна та горизонтальна інтеграція. 4. Сучасний стан готельної бази світу.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 2-6, 8. Додаткові: 27, 44. Інтернет-ресурси: 49, 50, 54.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Самостійна робота передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми лекції на основі опрацювання спеціалізованої літератури, картографічних матеріалів та пошуку інформації у середовищі Internet.</p>	14

<p>координації діяльності компонентів індустрії туризму</p>	<p><i>Підготовка до практичного заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати понятійно-термінологічний апарат до теми (<i>турагентська діяльність; туроператорська діяльність; договір; турагентська мережа світу; засоби розміщення в міжнародному туризмі; готелі та підприємства готельного типу; система класифікації засобів розміщення; транспортні перевезення; круїзний туризм; навколосвітні подорожі, конвергенція; диверсифікація; інтеграційні процеси</i>). 2. Роль посередників у світовому туристичному бізнесі. 3. Типи договорів між туроператорами та готельними підприємствами. 4. Розвиток круїзного туризму. <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти глосарій основних термінів і понять з теми. 2. Підготувати есе на тему «Географія турагентської мережі світу». 	
	<p>Практичне заняття № 13</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні напрями діяльності туристичних операторів. 2. Географія турагентської мережі світу. 3. Форми співробітництва туроператорів і турагентів. 4. Диверсифікація туристичної діяльності. 5. Національні системи класифікації засобів розміщення. 	2
	<p>Лекція № 14.</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підприємства харчування. 2. Види транспортних перевезень у міжнародному туризмі. 3. Конвергенція суб'єктів господарювання на основі кластеризації. 4. Управління інтеграційними процесами в туризмі. <p>Рекомендовані джерела:</p> <p>Основні: 2-6, 8. Додаткові: 27, 44. Інтернет-ресурси: 49, 50, 54.</p>	2
	<p>Практичне заняття № 14</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інформаційно-екскурсійне обслуговування. Анімаційні послуги. 2. Авіаційні, залізничні та автобусні міжнародні туристичні маршрути. 3. Морські та річкові міжнародні туристичні маршрути. Навколосвітні подорожі. 4. Концепція інтеграційного розвитку туристичних підприємств. <p><i>Завдання</i></p> <p>На контурній карті світу позначити круїзні території</p>	2
<p>ВСЬОГО</p>		<p>180/6</p>

2 семестр

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
<p>Знати: загальні тенденції розвитку міжнародного туризму; зміст глобалізації та регіоналізації міжнародного туризму; фактори глобалізаційного процесу.</p> <p>Вміти: аналізувати глобалізаційні тенденції розвитку міжнародного туризму; характеризувати теорії міжнародного туристичного бізнесу.</p>	<p>Тема 1. Розвиток міжнародного туризму в умовах глобальних викликів</p> <p>Лекція № 1 План лекції: 1. Загальні тенденції розвитку міжнародного туризму. 2. Туристична послуга в контексті міжнародного туризму. 3. Зміст глобалізації та регіоналізації міжнародного туризму. Рекомендовані джерела: Основні: 2, 3, 10. Додаткові: 18, 22, 27, 29, 41. Інтернет-ресурси: 50, 56.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. На основі опрацювання спеціалізованої літератури, картографічних матеріалів, фахових періодичних видань та інтернет-джерел розробити прогноз розвитку міжнародного туризму в умовах глобалізації і регіоналізації. <i>Підготовка до практичного заняття:</i> Опрацювати понятійно-термінологічний апарат до теми. <i>Завдання:</i> 1. Скласти глосарій основних термінів і понять з теми. 2. На контурній карті світу позначити переважаючі напрямки туристичного потоку</p>	10
	<p>Практичне заняття №1 Питання до заняття: 1. Світовий ринок та міжнародна торгівля. 2. Фактори глобалізаційного процесу. 3. Глобалізація і регіоналізація. 4. Розподіл туристичного потоку за субрегіонами. <i>Завдання:</i> 1. На контурній карті світу позначити країни-лідери виїзного та в'їзного туризму.</p>	2
	<p>Лекція № 2 План лекції: 1. Інтеграційні процеси в туризмі. 2. Вплив глобалізації економіки на розвиток туризму і гостинності. 3. Теорії міжнародного туристичного бізнесу. Рекомендовані джерела: Основні: 2, 3, 10. Додаткові: 18, 22, 27, 29, 41. Інтернет-ресурси: 50, 56.</p>	2

	<p>Практичне заняття № 2 Питання до заняття: 1. Країни-лідери виїзного та в'їзного туризму. 2. Структура індексу конкурентоспроможності країн за рівнем розвитку туризму. 3. Характеристика теорій міжнародного туристичного бізнесу. <i>Завдання:</i> Накреслити схему «Основні економічні показники розвитку міжнародного туризму»</p>	2
<p>Знати: організаційно-правові форми міжнародного туристичного бізнесу; глобальні об'єднання та стратегічні альянси в міжнародному туристичному бізнесі; класифікацію франчайзингових мереж.</p> <p>Вміти: аналізувати механізми утворення транснаціональних корпорацій в туристичній індустрії.</p>	<p>Тема 2. Організаційно-правові форми міжнародного туристичного бізнесу</p> <p>Лекція № 3 План лекції: 1. Глобальні об'єднання в міжнародному туристичному бізнесі. 2. Механізм утворення транснаціональних корпорацій в туристичній індустрії. 3. Транснаціональні корпорації в готельному бізнесі. 4. Стратегічні альянси в міжнародному туристичному бізнесі. 5. Франчайзинг як різновид стратегічного альянсу. Рекомендовані джерела: Основні: 2, 3, 4, 10. Додаткові: 22, 27, 34. Інтернет-ресурси: 50, 54, 56.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Самостійна робота передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми лекції на основі опрацювання спеціалізованої літератури, картографічних матеріалів та пошуку інформації у середовищі Internet. <i>Підготовка до практичного заняття:</i> 1. Опрацювати понятійно-термінологічний апарат до теми (<i>глобальний ринок; транснаціональні корпорації; міжнародний готельний ланцюг; готельні мережі – консорціуми; франчайзинг; франшиза; франчайзингова система; франчайзингові ланцюги; міжкультурна взаємодія; бренд; брендінг</i>). 2. Територіальне розташування ТНК в сфері туризму. 3. Способи приєднання готелів до інтегрованого ланцюга. <i>Завдання:</i> Скласти перелік та характеристику найвідоміших готельних мереж світу.</p>	12
	<p>Практичне заняття № 3 Питання до заняття: 1. Причини транснаціоналізації в туризмі. 2. Форми зовнішньої експансії ТНК. Напрями впливу туристичних ТНК на економіку приймаючих країн. 3. Історія та процес утворення міжнародних готельних</p>	2

	ланцюгів. Консорціуми в готельному бізнесі. 4. Види франчайзингових систем та особливості їх організації. <i>Завдання:</i> 1. Скласти глосарій основних термінів і понять з теми. 2. Нанести на контурну карту світу міста, в яких розташовані найвідоміші готелі світу.	
	Лекція № 4 План лекції: 1. Особливості організації готельно-ресторанного та туристичного бізнесу на засадах франчайзингу. 2. Тенденції для процесу становлення нових організаційних форм міжнародного туристичного бізнесу. 3. Міжкультурна взаємодія в міжнародному туристичному бізнесі. 4. Брендінг у міжнародному туристичному бізнесі. Рекомендовані джерела: Основні: 2-4, 7, 10. Додаткові: 22, 27, 34, 43. Інтернет-ресурси: 50, 54, 56.	2
	Практичне заняття № 4 Питання до заняття: 1. Економічне обґрунтування проекту франчайзингової системи. 2. Особливості організації готельно-ресторанного та туристичного бізнесу на засадах франчайзингу. 3. Групи культур: моноактивні, поліактивні, реактивні. 4. Подолання міжкультурних бар'єрів. 5. Процес управління брендами в туристичних компаніях. <i>Завдання:</i> 1. Скласти таблицю «Основні франчайзингові туристичні підприємства світу». 2. Скласти таблицю «Найвідоміші світові туристичні бренди».	2
Знати: Особливості інноваційних технологій в туризмі; переваги використання інформаційних мереж в міжнародному туристичному обслуговуванні.	Тема 3. Інформаційні технології та інновації в міжнародному туризмі Лекція № 5 План лекції: 1. Загальна характеристика та структура інноваційного процесу. 2. Інноваційні процеси в просуванні і комерціалізації туристичного продукту. 3. Інновації в управлінні підприємствами туризму. 4. Інституціональне регулювання інноваційної діяльності. Рекомендовані джерела: Основні: 2, 3, 9, 10. Додаткові: 19, 20, 24, 25, 42. Інтернет-ресурси: 49, 50, 54.	2
Вміти: аналізувати інноваційні та інформаційні	Самостійна робота студентів Самостійна робота передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми лекції на основі опрацювання спеціалізованої літератури, картографічних матеріалів та пошуку інформації у середовищі Internet.	10

<p>процеси в туризмі; прогнозувати перспективи розвитку світового туризму.</p>	<p><i>Підготовка до практичного заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати понятійно-термінологічний апарат до теми (<i>інновації; інноваційні технології; інформаційні мережі; глобальні комп'ютерні мережі; туристична статистика Internet; автоматизовані системи бронювання</i>). 2. Значення інноваційних технологій для конкурентноспроможності в туризмі. 3. Використання інформаційних мереж в міжнародному туристичному обслуговуванні. 4. Переваги автоматизованих систем бронювання. <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти глосарій основних термінів і понять з теми. 2. Підготувати презентацію на тему «Інноваційні інформаційні технології в міжнародному туризмі». 3. Підготувати есе на тему «Прогнозування перспектив розвитку світового туризму». 	
	<p>Практичне заняття № 5 Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інноваційні процеси в туризмі. 2. Вплив політичної, економічної і соціальної сфер на інноваційні процеси в туризмі. 3. Роль туристичної організації (UNWTO) в стимулюванні і розповсюдженні інновацій. 4. Застосування положень Генеральної угоди з торгівлі послугами (ГУТС) як інновації для українського туристичного бізнесу. 	2
	<p>Лекція № 6 План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інформаційні інноваційні технології в процесах туристського обслуговування. 2. Глобальні комп'ютерні мережі. 3. Автоматизовані системи бронювання готельних і туристичних послуг. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 2, 3, 9, 10. Додаткові: 19, 20, 24, 25, 42. Інтернет-ресурси: 49, 50, 54.</p>	2
	<p>Практичне заняття № 6 Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інформаційні мережі в міжнародному туристичному обслуговуванні. 2. Туристична статистика Internet. 3. Автоматизовані системи бронювання готельних і туристичних послуг. 4. Структура та властивості туристичних сайтів. 5. Прогнозування перспектив розвитку світового туризму експертами WTO. <p><i>Завдання:</i> Скласти таблицю: «Основні закордонні туристичні сайти онлайн-бронювання».</p>	2

<p>Знати: основні поняття теми; сутність принципів безпеки в туризмі; функції системи управління якістю послуг у галузі туризму.</p> <p>Вміти: аналізувати системи безпеки у міжнародному туристичному бізнесі; характеризувати інструменти підвищення якості туристичних послуг.</p>	<p align="center">Тема 4. Безпека та якість у міжнародному туризмі</p> <p>Лекція № 7 План лекції: 1. Система безпеки туризму як одна із основних умов підвищення конкурентоспроможності туристичної галузі. 2. Види ризиків у міжнародному туристичному бізнесі. 3. Тероризм як загроза міжнародній туристичній індустрії. 4. Страхування у сфері міжнародного туризму. Рекомендовані джерела: Основна: 2, 3, 9. Додаткова: 26, 35, 45, 46, 48. Інтернет-ресурси: 49, 50, 54.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Самостійна робота передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми лекції. На основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань та інформації у середовищі Internet створити власний міні-словник міжнародної туристичної термінології. Окремі завдання виконуються індивідуально. <i>Підготовка до практичного заняття:</i> Опрацювати понятійно-термінологічний апарат до теми (<i>безпека; система безпеки; безпека туризму; ризик; ризики в туризмі; управління ризиками в туризмі; тероризм; страхування; страхування в туризмі; страхові ризики; послуга; система управління; якість послуг; забезпечення якості; управління якістю; поліпшення якості; система управління якістю; комфорт</i>). <i>Завдання:</i> Підготувати презентації на тему: 1) «Вплив тероризму на міжнародний туризм». 2) «Особливості поведінки туристів в різних країнах світу»</p>	10
	<p>Практичне заняття № 7 Питання до заняття: 1. Класифікація безпеки туризму. 2. Заходи безпеки в туризмі. 3. Поняття ризику в туризмі. Світові методи аналізу ризиків. 4. Етапи виявлення ризиків в туристичній діяльності. 5. Система управління ризиками в туризмі. 6. Види страхування.</p>	2
	<p>Лекція № 8 План лекції: 1. Основні принципи системи управління підприємствами з надання послуг міжнародного туризму. 2. Функції системи управління якістю послуг у галузі туризму. 3. Умови якісного сервісу в міжнародному туризмі. 4. Інструменти підвищення якості туристичних послуг. Рекомендовані джерела: Основна: 2, 3, 9. Додаткова: 26, 35, 45, 46, 48. Інтернет-ресурси: 49, 50, 54.</p>	2

	<p>Практичне заняття № 8 Питання до заняття: 1. Якість туристичних послуг. Чинники впливу на якість послуг. 2. Культура обслуговування й якість послуг в різних країнах світу. 3. Розробка системи управління якістю обслуговування на туристичному підприємстві. 4. Комфорт як ключовий інструмент у створенні якісного турпродукту. 5.</p>	2
<p>Знати: місце та роль України в системі світових туристичних потоків.</p> <p>Вміти: аналізувати геостратегічну специфіку України в міжнародному туристичному бізнесі; характеризувати шляхи подолання проблем, що стоять на шляху ефективної інтеграції України до ринку міжнародного туризму, а також механізмів їх перспективного розв'язання</p>	<p>Тема 5. Стан та перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні</p> <p>Лекція № 9 План лекції: 1. Геостратегічна специфіка національної участі в міжнародному туристичному бізнесі. 2. Сучасний стан туристичного ринку України. 3. Проблеми та тенденції розвитку готельного бізнесу в Україні в умовах глобалізації. 4. Вплив глобалізації та Євроінтеграції на туристичну галузь України.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 9. Додаткові: 11, 12, 16, 18, 23, 33, 36, 40. Інтернет-ресурси: 51, 52, 53.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів Самостійна робота передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми лекції на основі опрацювання спеціалізованої літератури, картографічних матеріалів та пошуку інформації у середовищі Internet.</p> <p><i>Підготовка до практичного заняття:</i> 1. Опрацювати понятійно-термінологічний апарат до теми (<i>кон'юнктурна оцінка; проблеми розвитку міжнародного туризму; просування національного туристичного продукту; матеріально-технічна база розвитку іноземного туризму; міжнародне співробітництво; інтеграція України до світового туристичного простору; державна політика</i>). 2. Проблеми українських туристичних підприємств на шляху виходу на світовий туристичний ринок. 3. Круглий стіл (ділова гра).</p> <p><i>Завдання:</i> 1. Скласти глосарій основних термінів і понять з теми. 2. Підготувати есе на тему: «Шляхи перспективного розвитку міжнародного туризму в Україні». 3. Скласти таблицю «Матеріально-технічна база розвитку іноземного туризму в Україні за зразком:</p>	12

	<i>Об'єкти матеріально-технічної бази міжнародного туризму</i>	<i>Характеристика</i>	
	4.		
	Практичне заняття № 9 Питання до заняття: 1. Місце України на світовому ринку туристичних послуг. 2. Міжнародні договори України в галузі туризму. 3. Напрями подальшого розвитку вітчизняного ринку міжнародного туризму. 4. Формування туристичного бренду України в міжнародному туризмі. 5. Перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні.		2
<i>ВСЬОГО:</i>			<i>90/3</i>

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Закон України «Про внесення змін до закону України «Про туризм». *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1282-15>
2. Головня О. М., Ставська Ю. В. Міжнародний туризм: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Друк», 2020. 316 с.
3. Горіна Г. О. *Міжнародний туризм: навч. посіб.* Львів: «Магнолія 2006», 2021. 144 с.
4. Зовнішньоекономічна діяльність: навч. посіб. / Ю. Г. Козак та ін., 6-е вид., перероб. та доп. Київ: ЦУЛ, 2019. 292 с.
5. Мальська М. П., Паньків Н. М., Ховалко А. Б. *Світовий досвід розвитку туризму: підручн.* Київ: Центр учбової літератури, 2018. 244 с.
6. Мальська М. П., Худо В. В. *Туристичний бізнес: теорія та практика: підручн. 2-ге вид., перероб. та допов.* Київ: Центр учбової літератури, 2019. 244 с.
7. *Маркетинг міжнародного туризму: навч. посіб.* / Я. С. Ларіна та ін. Херсон: Гельветика, 2019. 412 с.
8. *Міжнародна та зовнішньоекономічна діяльність: навч. посіб.* / В. В. Зінченко та ін. Львів: «Магнолія 2006», 2018. 465 с.
9. Міжнародний туризм: навч. посіб. / Т. В. Божидарнік та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 312 с.
10. Смирнов І. Г., Любіцева О. О. Міжнародний туристичний бізнес і логістика в туризмі: навч. посіб. У 2-х книгах. Кн. 1 Міжнародний туристичний бізнес. Київ: Ліра-К, 2022. 288 с.

Додаткові

11. Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України». *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3857-12>.
12. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства». *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3773-17/page>.
13. Аністратенко Н. В., Мальченко А. В. *Роль всесвітньої туристичної організації у відновленні туристичних потоків в постпандемічному світі. Ефективна економіка. 2022. № 1.* URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2022/84.pdf.
14. Брусільцева Г. М., Зима О. Г. *Правове регулювання туристичної діяльності: навч. посіб.* Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 214 с.
15. Бунтова Н. В. *Бізнес-туризм як драйвер сталого розвитку індустрії туризму та подорожей. Інфраструктура ринку. 2020. Вип. 47. С. 15–19.* URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/47_2020_ukr/5.pdf

16. Воронкова Т. Є., Притуленко А. В. Міжнародний туризм і його вплив на соціально-економічний розвиток України. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2020/85.pdf
17. Гапоненко Г. І., Василенко А. В. *Over- та under-tourism* як взаємозалежні явища сучасного глобалізованого світу. *Проблеми економіки*. 2020. № 1. С. 6–12. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2020-1_0-pages-6_12.pdf
18. Гладкий О. В., Жученко В. Г. Аналіз ключових показників розвитку міжнародного туристичного ринку ЄС і місця на ньому України. *Глобалізаційні виклики розвитку національних економік : тези доповідей II Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 19 жовт. 2021 р.)* / відп. ред. А. А. Мазаракі. Київ, 2021. С. 503–505.
19. Грабар М. В. Основні показники цифрової трансформації міжнародної туристичної індустрії. *Проблеми економіки*. 2021. № 3. С. 10–15. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2021-3_0-pages-10_15.pdf
20. Джинджоян В. В., Тесленко Т. В., Горб К. М. Інноваційні технології в туризмі та гостинності: навч. посіб. Київ: «Каравела», 2022. 340 с.
21. Джинджоян В. В., Шарутенко К. С. Розвиток міжнародного туризму у європейському туристичному регіоні. *Ефективна економіка*. 2021. № 7. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2021/6.pdf
22. Доценко А. І. Стратегія регіонального розвитку світового туризму: навч. посіб. Київ: Університет «Україна», 2022. 75 с.
23. Дугієнко Н. О., Кондрацька О. Е. Особливості стратегії сталого розвитку туризму в Україні. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 1. С. 84-89. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_eco_2019_1_15
24. Кізюн А. Г. Тенденції розвитку інформаційних технологій в міжнародному туризмі в епоху інтеграційних процесів. *Причорноморські економічні студії*. Одеса. 2022. Вип. 74. С. 256-260. URL: <https://doi.org/10.32843/bses.74-38>
25. Кізюн А. Г. Особливості ризиків інноваційної діяльності підприємств туристичної сфери. *Цифровізація економіки як фактор стійкого розвитку держави*: зб. тез доп. міжнар. наук. конф., м. Кельце, 23-24 верес. 2022 р. Кельце, Польща 2022. С. 5-8.
26. Кириченко О. Вплив кризових явищ на розвиток міжнародного туризму в країнах ЄС. *Економіка та суспільство*. 2022. № 42. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1659/1596>
27. Кириченко О. Характерні особливості розвитку міжнародного туризму. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1501/1447>
28. Клок О. П. Аналіз доходів населення як чинника формування туристичних потоків. *Економіка та суспільство*. 2020. № 22. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/72/67>

29. Кукліна Т. С., Цвілий С. М., Журавльова С. М. Загальні тенденції розвитку світового туризму: від коронавірусу до військової агресії. *Підприємництво та інновації*. 2022. № 23. С. 12–15. URL: <http://www.ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/487/474>
30. Кушнір Л. М., Брензович К. С. Міжнародний туризм як чинник економічного розвитку країн і регіонів. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 36. С. 15–21. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/36_2019_ukr/5.pdf
31. Летуновська Н. Є., Люльов О. В. Маркетинг у туризмі: підручник. Суми: Сумський державний університет, 2020. 270 с.
32. Литвин О. Міжнародний туризм в сучасних умовах кризи і соціально-економічних потрясінь. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1459/1404>
33. Любіцева О. О., Сировець С. Ю., Урбанська Д. С. Туризм в системі транскордонного співробітництва України. *Географія та туризм*. 2021. № Вип. 57. С. 9–16. URL: <http://www.geolgt.com.ua/images/stories/zbirnik/vipusk57/v572.pdf>
34. Мальська М. П., Рутинський М. Й., Білоус С. В., Мандюк Н. Л. Економіка туризму: теорія та практика: підруч. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. 544с.
35. Пономарьова О. Б., Марченко А. О., Романько В. Ю. Роль страхування у сфері міжнародного туризму. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 23. С. 528–530. URL: <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/102.pdf>
36. Прокопенко Т. П. Розвиток туристичної галузі в Україні: теоретичні та економічні аспекти. *Географія та туризм*. 2020. Вип. 53. С. 16–26. URL: <http://www.geolgt.com.ua/images/stories/zbirnik/vipusk53/v533.pdf>
37. Разінькова М. Ю. Міжнародний туризм і його вплив на розвиток міжнародної економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. №3. С. 32–36.
38. Самохвал О. О. Державне регулювання міжнародного туризму в німецькомовних країнах Західної Європи: навч. посіб. Електронні дані. Вінниця : Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2018. URL: http://10.0.2.150/docs/2019/67_2019/Derzh.rehulivv.mizhnar.turyzmi.pdf
39. Семак Б. Б. Маркетингові дослідження тенденцій розвитку міжнародного туристичного ринку. *Інфраструктура ринку*. 2019. № Вип. 31. С. 52–59. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/31_2019_ukr/10.pdf
40. Тарасова В. В., Ковалевська І. М. Регіональні особливості виїзного туризму в Україні. *Економіка та суспільство*. 2020. № 22. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/107/102>
41. Тимошенко Т. О. Політика пом'якшення соціально-економічних наслідків пандемії для туристичної галузі: ЄС та Україна. *Глобалізаційні виклики розвитку національних економік: тези доповідей II Міжнар. наук.-практ. конф. м. Київ 19 жовт. 2021 р. Київ, 2021. С. 539–542.*
42. Токаренко О. І., Черемісіна Т. В., Бабіна Н. І. Цифрові технології у міжнародному туризмі та готельній індустрії. *Інфраструктура ринку*. 2020. № Вип. 44. С. 126–130. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/44_2020_ukr/23.pdf

43. Фалько Є. А., Матейчук В. В. *Перспективи використання об'єктів культурної спадщини у розвитку міжнародного туризму. Інфраструктура ринку. 2023. Вип. 70. С. 209–215. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2023/70_2023/39.pdf*

44. Чуєва І. *Вплив світового ринку готельно-ресторанних послуг на міжнародний туристичний бізнес. Економіка та суспільство. 2023. № 48. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2219/2140>*

45. Чуєва І. *Управління якістю послуг в сфері гостинності як складова міжнародного туристичного бізнесу. Економіка та суспільство. 2023. № 48. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2292/2213>*

46. Чуєва І. О., Безкоровайна Л. В., Ніколаєва Т. В. *Система якості туристичного продукту як невід'ємна частина стандартизації послуг в міжнародному туристичному бізнесі. Економіка та суспільство. 2021. № 28. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/475/457>*

47. Шаповал Т. Б. *Міжнародно-правове регулювання туризму. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 7. С. 488–490. URL: http://lsej.org.ua/7_2022/118.pdf*

48. Kiziun A., Maslihan O., Tereshchuk O., Hutsol A. *Management of quality-of-service production in the clusters of tourism and hotel-restaurant business. Агросвіт. Дніпро: ДДАЕУ, 2022. № 17-18. С. 20-25.*

Інтернет-ресурси

49. <http://www.travel.net> – розділ авіакомпаній на сервері travel.net, що містить інформацію про більш як двадцять п'ять авіакомпаній - розклади авіарейсів, типи літаків, карти напрямків, описи аеропортів, системи пілґ тощо.

50. World Tourism Organization UNWTO. URL: www.unwto.org.

51. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

52. Державне агентство розвитку туризму. *Офіційний сайт ДАРТ.* URL: <https://www.tourism.gov.ua>.

53. Законодавчі і нормативні акти України. *UAзакон.* URL: <http://www.uazakon.com>.

54. Інформаційний розділ Готелі світу. URL: <http://www.hotels.net> – розділ містить інформацію про готелі та готельні мережі, пропонуються відомості про умови проживання, послуги, резервування, додаються слайди готелів.

55. Офіційний сайт Міністерства культури та інформаційної політики України. URL: <https://mkp.gov.ua/>.

56. Світовий економічний форум. *World Economic Forum.* URL: <http://www.weforum.org>.